

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2367

Vragen van de leden **Kerstens, Kuiken** en **Gijs van Dijk** (allen PvdA) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en voor Medische Zorg over *antisemitische uitingen tijdens Ajax-PSV* (ingezonden 6 februari 2020).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister voor Medische Zorg (ontvangen 6 april 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 1865.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het feit dat tijdens de wedstrijd Ajax-PSV op 2 februari 2020 honderden mensen meermaals luidkeels een spreekkoor zongen met de tekst: «Wie niet springt, die is geen Jood en alle Joden moeten dood»?¹

Antwoord 1

Ja, ik ben op de hoogte van de antisemitische spreekkoren van een deel van het publiek tijdens de wedstrijd.

Vraag 2

Deelt u de mening dat dergelijke uitingen verwerpelijk zijn en zeker niet als «normaal» geaccepteerd moeten worden? Zo ja, waarom is er dan klaarblijkelijk niets tegen gedaan?

Antwoord 2

Ja, ik vind deze uitingen zeker verwerpelijk. Discriminatie en racisme horen niet thuis in onze samenleving en dus ook niet in het voetbal. Elke uiting hiervan is er één te veel. Ik heb hierover meermaals met de KNVB contact gehad.

Het kabinet heeft samen met de KNVB in het plan «Ons voetbal is van iedereen. Samen zetten we racisme en discriminatie buitenspel» maatregelen aangekondigd om iedere vorm van racisme en discriminatie bij het voetbal uit te bannen. Uw Kamer is op 8 februari 2020 over deze aanpak geïnformeerd². De KNVB is hierover in gesprek met belangengroeperingen zoals de Anne Frank Stichting, het CIDI en het Supporterscollectief. Deze gesprekken

¹ <https://youtu.be/UXrmFzIOUFg>

² Kamerstuk 30 234, nr. 241

zijn bedoeld om kennis en ervaringen uit te wisselen en samen op te trekken in de strijd tegen discriminatie.

Van de KNVB heb ik begrepen dat meegereisde PSV-stewards direct hebben ingegrepen door de eigen aanhang op hun gedrag aan te spreken. Dit heeft ertoe geleid dat de spreekkoren zijn gestopt.

De veiligheidsorganisatie van Ajax heeft tijdens de uitstroom één persoon aangehouden en overgedragen aan de politie als verdachte van discriminatie/belediging als gevolg van uitlatingen die deze supporter deed na de wedstrijd.

Vraag 3

Zijn dergelijke uitingen strafbaar? Zo ja, is het u bekend of er aangifte is gedaan dan wel strafrechtelijk onderzoek is ingesteld of mogelijk gaat worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Het Wetboek van Strafrecht (Sr) kent verschillende artikelen waarin uitingen strafbaar zijn gesteld. Denk aan: eenvoudige belediging (art. 266 Sr), groepsbelediging (137c Sr) aanzetten tot haat, geweld of discriminatie (art. 137d Sr), bedreiging (art. 285 Sr) en opruiing tot een strafbaar feit (art. 131 Sr).

Er is geen aangifte bekend bij het Openbaar Ministerie (OM). Zoals gebruikelijk doet het OM op voorhand geen uitspraken over de vraag of bepaalde uitlatingen strafbaar zijn onder andere omdat dit per geval afhankelijk is van de feiten en omstandigheden.

Vraag 4

Waarom is deze wedstrijd niet stilgelegd vanwege deze antisemitische uitingen?

Antwoord 4

In het handboek competitiezaken betaald voetbal van de KNVB is vastgesteld dat bij discriminatoire, racistische en/of antisemitische spreekkoren direct wordt overgegaan tot het door de speaker oproepen tot stoppen met spreekkoren en dat bij herhaling de wedstrijd wordt stilgelegd. In dit geval grepen de stewards van PSV direct in waardoor de spreekkoren stopten.

Vraag 5

Worden er naar aanleiding van deze uitingen stadionverboden opgelegd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Indien betrokkenen zoals clubs, politie/OM dossiers aanleveren bij de KNVB waaruit blijkt welke personen zich schuldig hebben gemaakt aan deze spreekkoren, zal de KNVB overgaan tot het opleggen van landelijke stadionverboden.

Ook kan de KNVB aan clubs, waarbij supporters zich schuldig hebben gemaakt aan kwetsende spreekkoren, voorstellen om een alternatief traject – zoals deelname aan het Spreekkoren project van de Anne Frank stichting – te volgen in ruil voor strafvermindering. Deze vermindering geldt alleen voor de straf die vanuit de KNVB wordt opgelegd (civielrecht).

Ten aanzien van de persoon die aangehouden is, heeft de politie de zaak overgedragen aan het OM. Het OM beoordeelt op dit moment het dossier. Als een persoon wordt veroordeeld vanwege het doen van een strafbare uitlating, dan kan de strafrechter ook een strafrechtelijke gedragsaanwijzing ex art 38v Sv geven, zoals een stadionverbod of meldplicht. De strafrechter kan daarbij verzocht worden om het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, zodat de veroordeelde persoon meteen aan de gedragsaanwijzing gehouden kan worden, ook al wordt beroep ingesteld.

Vraag 6

Hebben de KNVB en PSV publiekelijk op deze uitingen gereageerd? Zo ja, in welke zin? Zo nee, waarom niet? En kunt u uw oordeel hierover geven?

Antwoord 6

Uit de informatie die ik van de KNVB heb ontvangen, is niet gebleken dat beide clubs publiekelijk op deze uitingen hebben gereageerd. De KNVB en PSV keuren echter iedere vorm van antisemitische uitingen af. In het verleden heeft de KNVB in de media al meerdere malen hun afschuw uitgesproken over dergelijke uitlatingen. Het is aan de KNVB en clubs om te bepalen of ze publiekelijk op uitingen willen reageren.

Vraag 7

Wat is de stand van zaken van het aanvalsplan tegen racisme in het voetbal?³ Waarop is het nog wachten alvorens daadwerkelijk opgetreden gaat worden tegen dergelijke spreekkoren?

Antwoord 7

Op 8 februari 2020 heeft de voormalig Minister van Medische Zorg en Sport mede namens mij uw Kamer het plan «Ons Voetbal is van iedereen. Samen zetten wij racisme en discriminatie buitenspel» toegestuurd. In het plan, dat samen met de KNVB is opgesteld, staan diverse maatregelen genoemd die ingezet worden om racisme en discriminatie in het voetbal te voorkomen, signaleren en sanctioneren. De bijdrage vanuit JenV bestaat uit:

- *een versterking van de samenhang tussen civiel-, bestuurs- en strafrechtelijke mogelijkheden;*

In overleg met de KNVB, politie, OM en gemeenten wordt de afstemming tussen de verschillende soorten maatregelen aangescherpt zodat de meeste effectieve maatregel kan worden genomen om discriminatie en racisme te voorkomen en te bestrijden. Zo werkt de KNVB aan een aanpassing van het Handboek Competitiezaken op het terrein van het doen van aangifte van strafbare feiten door de club (of speler). Gebleken is inmiddels dat de bekendheid met de bestaande mogelijkheden van de verschillende sanctiemogelijkheden onvoldoende bij de verschillende partners bekend zijn. Voetbalprofessionals blijven uitgenodigd worden voor bijeenkomsten over de verschillende sanctiemogelijkheden en de samenhang hiertussen.

Zo is op 3 maart jl. een bijeenkomst in Utrecht georganiseerd waar meer dan 140 voetbalprofessionals uit het hele land aanwezig waren. Tijdens de bijeenkomst is het onderwerp racisme aan bod gekomen en is een workshop gegeven over de samenhang tussen civiel, bestuurs- en strafrechtelijke mogelijkheden.

- *een impuls aan de (digitale) meldplicht;*
Partijen constateren dat de inzet van de (digitale) meldplicht relatief klein is. Een meldplicht kan in het civiel- (vrijwillige basis), straf- en bestuursrecht worden opgelegd. Met onder andere het OM, de Nationale politie, gemeenten en de KNVB wordt besproken hoe de meldplicht bij het voorkomen en bestrijden van discriminatie en racisme beter in te zetten zijn.
- *het instellen van een werkgroep die onder leiding van twee trekkers ervoor zorgt dat in iedere gemeente met een bvo een persoonsgerichte aanpak van kracht is voor personen die zich rondom het voetbal misdragen.*

De persoonsgerichte aanpak is bedoeld om met repressieve en preventieve interventies hardnekkige patronen van ordeverstoorers in het voetbal te doorbreken. Geprioriteerde personen worden naar een zorg- en/of justitieel traject geleid. Daarbij is aandacht voor de persoon zelf en voor zijn (gezins)systeem. Het bevoegd gezag (openbaar bestuur en/of openbaar ministerie) voert de regie over de persoonsgerichte aanpak. De werkgroep heeft als doel om voor eind 2020 de persoonsgerichte aanpak in alle bvo-gemeenten te realiseren.

Politie en OM zetten ook nu al stevig in om discriminatie en racisme in en rondom stadions aan te pakken. Het is en blijft een aandachtspunt. Ook is recherchecapaciteit beschikbaar voor dergelijke overtredingen.

Voor wat betreft de aanpak van daders; individuen die zich schuldig maken aan groepsbelediging en/of discriminatie worden gestraft met een stadionverbod van vijf jaar (dat wordt vanaf volgend seizoen 10 jaar) en kunnen hoge

³ <https://www.vi.nl/nieuws/kabinet-en-knvb-presenteren-aanvalsplan-tegen-racisme-in-voetbal>

boetes krijgen. Ook kan de KNVB aan clubs, waarbij supporters zich schuldig hebben gemaakt aan kwetsende spreekkoren, voorstellen om een alternatief traject – zoals deelname aan het Spreekkoren project van de Anne Frank stichting – te volgen in ruil voor strafvermindering.

Daarnaast kunnen OM en politie een strafrechtelijk onderzoek starten.

In het plan «Ons voetbal is van iedereen» is aangekondigd om in stadions meer gebruik te maken van slimme technologieën. Slimme technologieën kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de strafrechtelijke vervolging van racisme en discriminatie. Clubs kunnen aangifte doen bij de politie en daarbij bijvoorbeeld beelden aan hen overdragen. Op dit moment doet een aantal clubs dat al. De beelden alleen zijn niet altijd voldoende voor een strafrechtelijke vervolging omdat geluid ontbreekt of de beelden niet scherp genoeg zijn. Juist bij de opsporing én vervolging van discriminatoire uitlatingen is het van belang om vast te stellen wat de precieze uitlating is en door wie deze gedaan wordt. Met de huidige middelen (oa. reguliere camera's en inzet stewards) is voldoende strafrechtelijk bewijs vaak lastig rond te krijgen.

Rondom de slimme technologie wordt vanuit het plan een challenge georganiseerd waarbij het beste voorstel in de praktijk zal worden getest. De resultaten zullen inzicht geven in hoeverre speciale technologieën kunnen bijdragen aan de opsporing van daders. Op voornoemde wijze geef ik invulling aan de motie van Dijk en Yeşilgöz-Zegerius (Kamerstuk 35 300 XV, nr. 22).